

УДК 340.13:341.217(477)

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.214.359-366>**Жекало Г.І.**

кандидат політичних наук

Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту

Західноукраїнського національного університету

Zhekalo Ganna

PhD in Political Sc.

Ivano-Frankivsk Educational and Scientific Institute of Management

of West Ukrainian National University

<https://orcid.org/0000-0001-5125-2003>

АДАПТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ACQUIS COMMUNAUTAIRE: ДОКТРИНАЛЬНІ ЗАСАДИ, ПЕРЕГОВОРНИЙ ВИМІР ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Статтю присвячено комплексному аналізу процесу адаптації законодавства України, умов набуття Україною статусу держави - кандидата на членство в Європейському Союзі. Досліджено доктринальні підходи до визначення поняття «адаптація законодавства». Здійснено компаративний аналіз правових категорій гармонізація, апроксимація, транспозиція, імплементація, уніфікація. Розкрито системну відмінність між Регламен-тами та Директивами ЄС, як інструментами правової інтеграції. Сформульовано авторське визначення кате-горії «адаптація законодавства», наукові пропозиції щодо вдосконалення правового механізму адаптації зако-нодавства України.

Проаналізовано структуру та стан переговорного процесу і вступу до ЄС, зокрема в контексті затвер-дження Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС) у 2026 році. Досліджено галузеві вимоги та виміри адаптації у сфері інтелектуальної власності, фінансових послуг та науково-технічного співробітництва.

Автор приходить до висновку, що адаптація законодавства України до acquis communautaire після набуття статусу держави - кандидата набуває якісно нових параметрів: замість вибіркової «апроксимації» у визначених сферах» обов'язкова «повна відповідність».

Запропоновано трирівневу модель адаптації законодавства, яка охоплює нормативний, інституційний та практичний рівні й ґрунтується на принципах циклічності та безперервного вдосконалення правового регулювання. А весь процес адаптації повинен супроводжуватись механізмом комплаєнс-моніторингу, особливо за уча-сті недержавних учасників.

Ключові слова: європейська інтеграція, адаптація законодавства, Директива ЄС, Регламент ЄС, транспо-зиція, національна програма адаптації, переговорний кластер, належне врядування.

ADAPTATION OF UKRAINIAN LEGISLATION TO THE ACQUIS COMMUNAUTAIRE: DOCTRINAL PRINCIPLES, NEGOTIATION DIMENSION AND PROSPECTS OF LEGAL REGULATION

The article is devoted to a comprehensive analysis of the process of adapting Ukrainian legislation, the conditions for Ukraine to acquire the status of a candidate state for membership in the European Union. Doctrinal approaches to defining the concept of «adaptation of legislation» are studied. A comparative analysis of the legal categories of harmonization, approximation, transposition, implementation, unification is carried out. The systemic difference between EU Regulations and Directives as instruments of legal integration is revealed.

The structure and state of the negotiation process and accession to the EU are analyzed, in particular in the context of the approval of the National Program for Adapting Ukrainian Legislation to European Union Law (EU acquis) in 2026. The industry requirements of the adaptation dimension in the field of intellectual property, financial services and scientific and technical cooperation are tested. The author's definition of the category «adaptation of legislation» is formulated, scientific proposals for improving the legal mechanism for adapting the legislation of Ukraine are formulated.

*The author concludes that, following the acquisition of candidate country status, the adaptation of Ukrainian legislation to the *acquis communautaire* has acquired fundamentally new characteristics: instead of selective “approximation in specific areas,” it now requires mandatory “full compliance,” as well as continuous monitoring and the timely incorporation of relevant changes into national legislation. It is noted that non-governmental actors should play a significant role in the process of formulating and implementing adaptation policy. This would indicate the state's strategic commitment to developing transparent policymaking.*

*The article proposes a three-level model of legislative approximation encompassing the normative, institutional, and practical levels, which is based on the principles of cyclicity and continuous improvement of legal regulation. In addition, the entire approximation process should be supported by a comprehensive compliance monitoring mechanism, with particular emphasis on the participation of non-state actors in assessing and monitoring compliance with the EU *acquis*.*

Keywords: European integration, adaptation of legislation, EU Directive, EU Regulation, transposition, national adaptation program, negotiation cluster, good governance.

JEL classification: K33, F55, F15, K40.

Постановка проблеми. Правова інтеграція України до стандартів Європейського Союзу – процес, що не має аналогів в новітній історії нашої держави, не лише за масштабом, але й за якісними параметрами. Впродовж тривалого часу процес адаптації національного законодавства розглядався в контексті виконання Угоди про асоціації між Україною та Європейським Союзом. 23 червня 2022 року, коли Україна офіційно отримала статус кандидата на членство в ЄС, відбулася системна зміна парадигми євроінтеграційних процесів. Те що раніше позиціонувалося як «наближення», перетворилося на обов'язок «досягнення повної відповідності» – зміна термінологічна лише на перший погляд, проте за змістом – концептуальна.

Як слушно зазначає Расторгуєва Н. О.: «вступ до ЄС реалізується через ряд послідовних кроків, більшість із яких Україна уже пройшла» [11, с. 13]. Справді за хронологічним виміром Україна пройшла більшу частину формального шляху від Угоди про партнерство та співробітництво 1994 року до подання заявки на членство у 2022 році та отримання статусу кандидата. Кожен із цих кроків залишав відбиток на змісті адаптаційних зобов'язань і відповідно на стані правового регулювання самого адаптаційного процесу.

Наукова проблема, якій присвячена зазначена стаття не є виключно теоретичною. Відсутність чіткого законодавчого визначення поняття «адаптація законодавства» – факт констатований доктриною міжнародного права – неодноразово породжує цілком практичні наслідки: неоднозначне тлумачення, неправомірне впровадження змін, гальмування адаптаційних механізмів у часі.

При цьому як зазначають Ментух Н. Ф. та Шевчук О. Р.: «Україна, декларуючи свої наміри увійти до складу ЄС, розпочинає процес адаптації законодавства до європейських стандартів. Початковим кроком на шляху адаптації стало укладення Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС та Генеральної угоди про торгівлю послугами (GATS)» [6, с. 72]. Зазначена проблематика – системна і виходить далеко за межі однієї галузі права.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичну частину дослідження склали наукові праці О. Кучинської, Н. Расторгуєвої, Т. Гарасиміва, А. Любич, А. Сіваш, К. Шерстюк, колективна монографія

під редакції О. Москаленко. У їхніх роботах розкрито сутність *acquis communautaire*, визначено особливості його впливу на національні правові системи держав-кандидатів, а також проаналізовано основні механізми гармонізації та апроксимації законодавства. Окремий напрям наукових досліджень присвячений аналізу адаптації законодавства у конкретних галузях правового регулювання. Зокрема, питання гармонізації законодавства у сфері охорони здоров'я досліджував О. Проневич, який слушно наголошував не тільки на повній відповідності законодавства до вимог права ЄС, а й на системному моніторингу змін *acquis communautaire*.

Проте, попри значну кількість наукових праць, окремі аспекти зазначеної проблематики залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, потребують більш детального осмислення доктринальні відмінності між основними правовими інструментами адаптації законодавства та аналіз поточного стану переговорного процесу та галузевих вимірів адаптації. Це зумовлено змінами й розвитком переговорного процесу щодо вступу України в ЄС та відкриттям переговорного кластера, що поступово трансформує інтеграційний процес у практичну завершальну стадію.

Метою статті є системний аналіз доктринальних засад адаптації законодавства України до *acquis communautaire*, дослідження відмінностей між основними правовими інструментами інтеграції, а також формулювання авторських наукових позицій щодо вдосконалення правового регулювання зазначеного процесу.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Діалектичний метод застосовано для дослідження процесу адаптації законодавства України до *acquis communautaire* як динамічного явища, що розвивається під впливом євроінтеграційних процесів та переговорного процесу щодо членства України в Європейському Союзі. Системний метод використано для аналізу взаємозв'язків між національною правовою системою України та правом Європейського Союзу. Порівняльно-правовий метод застосовано для зіставлення національного законодавства України з правом Європейського Союзу, виявлення рівня їхньої гармонізації та визначення напрямів подальшого наближення. Також застосовано метод аналізу та синтезу для узагаль-

нення наукових підходів до розуміння сутності *acquis communautaire* та механізмів його імплементації в національну правову систему України.

Виклад основних результатів дослідження. Будь-яке ґрунтовне наукове дослідження починається з визначення понять і «адаптація законодавства» – не виняток. Натомість правова наука демонструє характерну непослідовність – попри змістовну наукову дискусію, уніфікованого визначення в українській правовій науці досі не існує. О. Проневич визначає адаптацію законодавства як: «розробку певного комплексу заходів із узгодження актів та положень чинного національного законодавства до європейського законодавства шляхом його зближення, призвичаєння, пристосування, трансформації, досягнення відповідності як в цілому, так і зокрема, у регулюванні певних окремих сфер суспільних правовідносин» [10, с. 25]. Зазначене визначення акцентує процедурний та суб'єктний вимір адаптації, проте залишає поза увагою питання про її змістовну телеологію: заради чого власне здійснюється процес і яким має бути його кінцевий результат.

Феськов С. натомість пропонує більш галузеве бачення адаптації – це: «діяльність компетентних органів щодо окремого дослідження, з одного боку, нормативної основи угоди та, з іншого, галузевого законодавства, їх порівняльної оцінки, формування висновків і пропозицій щодо етапізації їх прийняття, шляхом нормотворчої діяльності, імплементації її результатів у правозастосовчу практику» [7, с. 8]. Зазначений підхід цінний з точки зору методологічного алгоритму адаптації, хоча не претендує на системне охоплення усього процесу.

Принципово важливою є позиція Кучинської О. Ю., яка наголошує що в юридичному аспекті адаптація є: «складним та непростим процесом, який потребує значних зусиль та ресурсів. Цей процес має велике значення для України, оскільки вона є країною-кандидатом на членство в ЄС і прагне привести свою правову систему у відповідність до європейських стандартів» [3, с. 47]. Одноосібний характер адаптації, на думку вченої, є сутнісною рисою самого процесу. Водночас у науковій літературі висловлюється ще й протилежна думка про те, що адаптація: «потребує розвитку відповідних адміністративних та інституційних рамок, зміцнення спроможності органів державної влади, відповідальних за імплементацію і забезпечення виконання законодавства, а також залучення інституцій громадянського суспільства та приватного сектору до моніторингу і звітності щодо виконання законодавства» [3, с. 34].

Сафронова Г. В., Дацюк Т. К., Ткачук А. І., підсумовуючи різноманітні підходи до тлумачення поняття *acquis communautaire* в національному законодавстві та доктрині, пропонують лаконічне авторське визначення *acquis communautaire* – це: «основні напрями адаптації українського законодавства до стандартів Європейського Союзу включають галузі правового регулювання, що мають важливе значення для забезпечення прав і свобод людини. Зокрема, суттєвими є судова реформа та забезпечення права на справедливий суд, що є од-

ною з основних вимог Угоди про асоціацію між Україною та ЄС» [12, с. 837]. При цьому автори підкреслюють, що рішення ЄСПЛ, винесені проти України, спричинили зміни в законодавстві, спрямовані на запобігання катуванням та неналежне поведіння, удосконалення умов тримання під вартою, реформою поліції та судової системи. Одним із яскравих прикладів є справа «Іванов проти України» [14; 12].

Малюга Л. Ю. виокремлює такі ознаки адаптації законодавства: насамперед адаптація є складовою масштабного процесу «наближення національної системи права», вона включає процеси як нормотворення так і правозастосування, також «адаптація здійснюється відповідно до чітко встановлених Європейським Союзом критеріїв» [5, с. 120].

Зазначені характеристики відображають специфіку адаптаційного процесу: він не зводиться лише до прийняття нових законів, але й передбачає перебудову усього механізму правозастосування. Аналізуючи наведені наукові позиції можемо запропонувати таке авторське визначення: адаптація законодавства України до стандартів ЄС – поетапний інституційно та організаційно-забезпечений процес приведення нормативно-правових актів України, а також практики їх застосування у відповідність до принципів та стандартів правової системи Європейського Союзу, що здійснюється у межах євроінтеграційного курсу держави та спрямований на забезпечення правової сумісності національної правової системи з правовим простором ЄС, підвищення ефективності реалізації європейських стандартів публічного управління і мінімізацію колізій у процесі імплементації права ЄС. Зазначене визначення охоплює і нормотворчий і правозастосовчий вимір, підкреслює системний та поетапний характер процесу, прив'язує адаптацію до зовнішньо визначеної нормативної системи *acquis*, а не до абстрактних стандартів, та не ігнорує організаційний та інституційний аспект адаптації. Варто зазначити, що такий підхід дозволяє оцінювати адаптацію не лише за критерієм нормативної відповідності, а й за її фактичною ефективністю та може мати практичне значення для своєчасного виявлення й усунення колізій правозастосування та вдосконалення механізму виконання євроінтеграційних зобов'язань України.

Категоріальна визначеність у питаннях адаптації неможлива без уточнення самого предмету того, до чого саме Україна має адаптуватися, і тут виникає доктринальна напруга між категоріями «*acquis communautaire*» та «законодавство ЄС».

За своєю правовою природою поняття «*acquis communautaire*» є більш загальним та всеосяжним ніж, власне, поняття «законодавство ЄС» і включає первинне право (установчі договори), вторинне право (Директиви, Регламенти, Рішення), «м'яке право» (Рекомендації, Висновки, загальні принципи права, та прецедентну практику Суду ЄС). Натомість поняття законодавства Європейського Союзу передбачає, переважно, обов'язкові нормативні акти, Директиви та Регламенти, не включаючи до свого складу установчі договори та принципи, а також «м'яке право». Законодавець ви-

значає *acquis communautaire*, як: «правову систему ЄС, що включає акти законодавства Європейського Союзу (але не обмежується лише ними), прийняті в рамках Європейського співтовариства, Спільної зовнішньої політики, політики безпеки і співпраці у сфері внутрішніх справ та юстиції» [9].

Таким чином навіть сам законодавець фіксує принцип невичерпності переліку джерел *acquis communautaire*: конструкція «включає але не обмежується», яка є методологічно коректною та доктринально обґрунтованою.

Гарасимів Т. наголошує, що «*acquis communautaire*» є правовою системою Європейського Союзу, що охоплює акти законодавства Європейського Союзу (втім, не обмежується ними), прийняті в межах Європейського співтовариства, співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ, спільної зовнішньої політики та політики безпеки» [1, с. 44]. Що підкреслює інтегральний, надзаконодавчий характер *acquis* як правового феномену.

Система *acquis communautaire* охоплює нормативний (правові доктрини, юридичні норми і принципи) та організаційний (сукупність правових інституцій) компоненти. Це означає, що адаптація, яка обмежується лише текстуальним приведенням законів у відповідність до Регламентів та Директив, проте не передбачає побудови відповідної інституційної структури є неповною та формальною у сфері інтелектуальної власності. Наприклад Сіваш А. А. та Шерстюк К. Д. вказують, що «фрагментарна та непослідовна гармонізація та «копіювання» законодавства ЄС з метою формальної відповідності не сприятиме впровадженню якісного правового регулювання, яке насправді відповідає вимогам та зобов'язанням України» [13, с. 733].

Расторгуєва Н. О. вказує на те, що доктрина *acquis communautaire* характеризується як: «досить динамічне утворення, яке перебуває в процесі постійного розвитку у напрямі поглиблення та розширення регулятивних конструкцій» [11, с. 15]. Динамічна природа *acquis communautaire* є додатковим свідченням на користь того, що адаптація не може розглядатися, як одноразовий захід. Вона є перманентним процесом, що потребує постійного моніторингу, зміни права ЄС та своєчасного відображення зазначених змін у національному законодавстві.

Правова детермінація адаптаційного процесу значною мірою визначається тим якого типу акти ЄС підлягають впровадженню. Директиви та Регламенти – два основних типи актів ЄС, різниця між якими є принциповою не лише з теоретичної але й з практичної точки зору. Директиви спрямовані на закріплення суспільних цілей політик ЄС у певній галузі та мінімальних вимог, яких необхідно досягти: «водночас вони не встановлюють конкретних механізмів досягнення даних цілей, які визначаються державами-членами самостійно у національному законодавстві в процесі внесення до нього змін» [16]. Директива, таким чином, залишає державі-кандидату поле для свободи законотворчості проте лише в межах встановленого результату. Транспозиція Директиви у національне право є обов'яз-

ковою умовою для набуття чинності її положеннями у відповідній державі.

Регламенти натомість: «спрямовані на гармонізацію не лише цілей політик, але і механізмів їх досягнення, та не потребують транспозиції у національне законодавство» [16]. Це якісно інший правовий режим: із дня вступу Регламент набуває прямої дії на всій території держави-члена, без будь-яких додаткових законодавчих актів. Саме тут криється поширена помилка: регламенти нерідко передбачають необхідність розбудови складної інституційної та адміністративної інфраструктури, а цей процес потребує часу, якого зазвичай не має.

Ілюстративним прикладом є Регламент 2023/1542 про батареї та відпрацьовані батареї і Регламент 2025/40 про пакування та відходи пакування. Обидва вимагають не стільки законодавчих зусиль, скільки створення функціональної системи збору, сортування, моніторингу та звітності. Зазначена функція стабілізатора не менш важлива ніж нормотворча функція адаптації у прямому традиційному розумінні.

Принцип прямої дії права ЄС і принцип пріоритету права ЄС над національним є концептуальними принципами, на яких тримається вся архітектура правової інтеграції. Ігнорування зазначених принципів при розробці адаптаційних заходів загрожує не просто технічними помилками але й системними колізіями правозастосування після вступу. У сфері фінансових послуг, наприклад Шевчук О. вказує на функціонування особливого принципу «контролю країни місцезнаходження»: держава-учасник, в якій зареєстрований фінансовий інститут, зобов'язана здійснювати нагляд, а ліцензія, отримана в країні походження, дає змогу здійснювати діяльність на всій території ЄС [6, с. 70]. Зазначені режимні особливості потребують не просто змін законодавства, а побудови цілої наглядової архітектури.

Таким чином, на підставі проведеного дослідження пропонуємо тривірневу модель адаптації законодавства України до *acquis communautaire*, яка ґрунтується на взаємозв'язку нормативного, інституційного та практичного рівнів реалізації євроінтеграційної політики. На відміну від традиційного підходу, який здебільшого зводить адаптацію до формального наближення нормативно-правових актів до права Європейського Союзу, запропонована модель орієнтована на досягнення реальної правової сумісності національної правової системи з *acquis* ЄС.

На нормативному (правотворчому) рівні адаптація переважно має стратегічний характер, оскільки формує правову модель потенційних змін. Формування такої моделі має розпочинатись із аналізу положень *acquis communautaire* за відповідними переговорними кластерами та проведення порівняльно-правового аналізу законодавства України та права ЄС. Після виявлення нормативних прогалин та правових колізій готуються проекти законів та інших нормативно-правових актів і здійснюється їх правова експертиза щодо відповідності *acquis* ЄС. Однак, як було наголошено вище, нормативна адаптація має враховувати особливості ук-

раїнської правової системи та принципи належного врядування.

Досвід держав Центральної та Східної Європи, які вже завершили процес адаптації законодавства до *acquis communautaire* свідчить, що навіть якісно гармонізоване законодавство не забезпечує досягнення цілей європейської інтеграції за відсутності ефективної системи його реалізації. О. Парфентьева зазначає, що суттєвою особливістю досвіду Польщі стало створення ефективного координаційного механізму євроінтеграційної політики, при цьому процес адаптації не обмежувався діяльністю окремих міністерств, а мав міжвідомчий характер із централізованим моніторингом виконання зобов'язань [8]. Країни Балтії у процесі євроінтеграції вагомому роль приділили інституційному посиленню органів, відповідальних за імплементацію *acquis* та акценту на цифровізацію.

Відтак, другий рівень адаптації законодавства повинен бути спрямований на забезпечення інституційної спроможності держави. Це, зокрема, оцінювання функціональної спроможності органів державної влади виконувати вимоги *acquis*, визначення компетенції суб'єктів адаптації законодавства, удосконалення координаційних механізмів між Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади та Офісом віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. Не менш важливим, на нашу думку, є реформування адміністративних процедур, особливо в плані цифровізації та підготовка державних службовців до застосування права ЄС.

На відміну від чинної моделі, яка часто завершується прийняттям нормативного акту, запропонований підхід передбачає постійний аналіз результатів його застосування. Тому третій рівень адаптації включає моніторинг практики застосування адаптованого законодавства й оцінювання ефективності реалізації реформ, оцінювання виконання рекомендацій Європейської Комісії та визначення індикаторів ефективності адаптації й внесення змін до законодавства.

Монографія під редакцією О. В. Москаленко прямо вказує на безпрецедентні умови, в яких відбувається гармонізація законодавства: «повномасштабна агресія російської федерації, окупація Криму, міста Севастополя та окремих районів Донецької і Луганської областей, воєнний стан, пандемія COVID-19, енергетична криза та економічна турбулентність» [7, с. 5].

Як свідчать результати нашого дослідження, практичні результати реалізації законодавства не завершують процес адаптації, а стають підставою для повторного аналізу *acquis*, перегляду нормативних рішень та вдосконалення інституційних механізмів. Тому у контексті адаптаційного процесу важливою є роль недержавних учасників – бізнес, наукові установи, організації громадянського суспільства. Усі вони є не лише об'єктами адаптаційних вимог але й потенційними учасниками формування адаптаційної політики. Для міжнародного бізнесу та українських компаній, зареєстрованих в реєстрі прозорості ЄС публічні консультації Єврокомісії є шансом довести свою позицію ще на

етапі формування політики на рівні ЄС. Зазначена можливість є не лише правовим механізмом, але й стратегічним ресурсом.

Крім того, запропоновану модель адаптації законодавства варто доповнити механізмом комплаєнс-моніторингу. Він передбачатиме систематичну перевірку (особливо з боку недержавних учасників) відповідності національного законодавства, діяльності органів влади та правозастосовної практики вимогам *acquis* ЄС.

Висновки. Адаптація законодавства України до *acquis communautaire* після набуття статусу держави-кандидата набуває якісно нових параметрів: замість вибіркової «апроксимації у визначених сферах» обов'язкова «повна відповідність». Однак, на відміну від попередніх підходів, які ототожнювали адаптацію переважно з гармонізацією нормативно-правових актів, нині вона має розглядатися як комплексний процес забезпечення правової сумісності національної правової системи з *acquis communautaire*, що охоплює нормотворчу діяльність, інституційні механізми реалізації права та практику його застосування.

Запропоновано авторську трирівневу модель адаптації законодавства України до *acquis communautaire*, що включає нормативний, інституційний та практичний рівні. Основний акцент такої моделі зводиться до циклічності взаємодії, за якої результати практичного застосування законодавства стають підставою для подальшого вдосконалення нормативного регулювання та інституційних механізмів його реалізації. А весь процес адаптації повинен супроводжуватись механізмом комплаєнс-моніторингу, особливо за участі недержавних учасників. Запропонована модель дозволяє перейти від формального наближення законодавства до системного управління процесом його адаптації.

Галузеві виміри адаптації у сфері інтелектуальної власності, фінансових послуг та АПК засвідчили про те, що проста рецепція норм права ЄС є неефективною стратегією. Кожна галузь потребує власної логіки і власного ритму адаптації з урахуванням ринкової та інституційної готовності, ухвалення Національної програми адаптації законодавства в 2026 році є визначальним кроком у систематизації євроінтеграційних зусиль. Але її ефективність залежатиме від якості реалізації, дієвості механізмів моніторингу та наявності виконавців інституційних та ресурсних спроможностей.

Адаптація законодавства до *acquis communautaire* – завдання, що має безпрецедентне значення у новітній науковій практиці нашої держави за масштабами складності. Вона здійснюється в умовах воєнного стану, інституційних обмежень та зовнішніх політичних перешкод, та попри все Україна продовжує свій шлях до членства в Європейському Союзі. Для наукової спільноти це означає не лише обов'язок відстежувати процес, а й активно формувати його доктринальні та методологічні засади. Тому перспективою подальшого дослідження у цьому напрямку є аналіз механізмів координації євроінтеграційної політики в системі органів влади та системи кількісного і якісного оцінювання ефективності переговорної адаптації законодавства.

Декларація щодо використання інструментів штучного інтелекту. В ході підготовки статті було використано інструменти генеративного штучного інтелекту (ChatGPT-4) виключно для допоміжних цілей, таких як структуризація матеріалу, мовне редагування окремих фрагментів тексту та уточнення формулю-

вань. Усі наукові положення, аналітичні висновки, інтерпретація результатів і добір джерел здійснені автором самостійно. Автор несе повну відповідальність за наукову достовірність, зміст та цілісність представлених результатів дослідження.

Список використаних джерел:

1. Гарасимів Т. До проблеми адаптації українського соціального законодавства до законодавства Європейського Союзу: теоретико-правовий дискурс. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки». 2021. № 2(30). С. 43–47. DOI: <http://doi.org/10.23939/law2021.30.043>
2. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу : навчальний посібник. Львів : ЛДУВС, 2020. 212 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3227/1/%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%92%20%D0%9C.%D0%92.---%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0...---%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-.pdf> (дата звернення: 25.05.2026).
3. Кучинська О. Ю. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу: теоретичний та техніко-юридичний аспекти : дис. ... доктора філософії : 081 Право / Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана. Київ, 2024. 195 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7b9902f2-4152-4e6d-8db2-5573b9294021/content> (дата звернення: 30.05.2026).
4. Кучинська О. Законодавча мозаїка: поняття адаптації українського права до норм Європейського Союзу. Юридичний вісник. 2023. № 6. С. 234–239. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v6.2023.28>
5. Малюга Л. Ю. Теоретико-правові основи адаптації соціального законодавства України до законодавства Європейського Союзу : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 406 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Malyuha--TEORETYKO-PRAVOVI-OSNOVY-ym-preview-2.pdf (дата звернення: 25.05.2026).
6. Ментух Н. Ф., Шевчук О. Р. Гармонізація законодавства України про фінансові послуги з правом Європейського Союзу в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип. 1. С. 68–72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2016_1_15 (дата звернення: 30.05.2026).
7. Москаленко О. В. Гармонізація українського законодавства з *acquis communautaire*: виклики та перспективи : монографія. Держ. біотехнол. ун-т. Харків : Біотехкнига, 2025. 480 с. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/items/f37cfe54-f6c9-406b-9821-fdfd2a096613> (дата звернення: 30.05.2026).
8. Парфентьева О. Г. Адаптація законодавства України до стандартів ЄС (*acquis communautaire*): пріоритети та складнощі. Здобутки економіки: перспективи та інновації. 2026. № 30. DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20613757>
9. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1629-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 29. Ст. 367. Із змінами, внесеними згідно із Законами № 852-VI від 14.01.2009, № 2856-VI від 23.12.2010, № 3668-VI від 08.07.2011, № 2581-VIII від 02.10.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> (дата звернення: 30.05.2026).
10. Проневич О. С. Адаптація законодавства України до актів *acquis communautaire* у сфері охорони здоров'я: проміжні підсумки. Журнал східноєвропейського права. 2018. № 52. С. 24–31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2018_52_5 (дата звернення: 30.05.2026).
11. Расторгуєва Н. О. Ключові етапи адаптації *acquis communautaire* до правової системи України: історичний огляд. ScienceRise: Juridical Science. 2024. № 2(28). С. 12–20. DOI: <http://doi.org/10.15587/2523-4153.2024.309413>
12. Сафронова Г. В., Дацюк Т. К., Ткачук А. І. Адаптація законодавства України до стандартів Європейського Союзу у сфері прав людини. Актуальні питання у сучасній науці. 2025. № 4(34). С. 832–846. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4\(34\)-832-846](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4(34)-832-846)
13. Сіваш А. А., Шерстюк К. Д. Адаптація законодавства України у сфері інтелектуальної власності в контексті європейської інтеграції. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 4. С. 732–735. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/177>
14. Справа «Юрій Миколайович Іванов проти України» (Заява N 40450/04) Страсбург, 15 жовтня 2009 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_479#Text (дата звернення: 25.05.2026).
15. Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції. Кабінет Міністрів України затвердив Національну програму адаптації законодавства до *acquis* ЄС (1 квітня 2026 р.). URL: <https://center.gov.ua/en/2026/04/> (дата звернення: 30.05.2026).

16. Ялієва О. Адаптація українського законодавства до *acquis* ЄС: виклики та орієнтири для бізнесу. Юридична Газета. 08.12.2025. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/adaptaciya-ukrayinskogo-zakonodavstva-do-acquis-es-vikliki-ta-orientiri-dlya-biznesu.html> (дата звернення: 30.05.2026).

References:

1. Harasymiv, T. (2021). Do problemy adaptatsii ukrainskoho sotsialnoho zakonodavstva do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu: teoretyko-pravovyi diskurs [On the problem of adaptation of Ukrainian social legislation to the legislation of the European Union: theoretical and legal discourse]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika»*. Seriya: «Yurydychni nauky», 2(30), 43–47. <http://doi.org/10.23939/law2021.30.043> [in Ukrainian].
2. Kovaliv, M. V., Tymchyshyn, T. M., Nikanorova, O. V. (2020). *Osnovy prava Yevropeiskoho Soiuzu* [Fundamentals of European Union law]: navchalnyi posibnyk. Lviv : Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3227/1/%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%92%20%D0%9C.%D0%92---%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0---%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-.pdf> [in Ukrainian].
3. Kuchynska, O. Yu. (2024). *Adaptatsiia zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu: teoretychni ta tekhniko-yurydychni aspekty* [Adaptation of Ukrainian legislation to the legislation of the European Union: theoretical, technical and legal aspects] (Doctoral dissertation, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine). <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7b9902f2-4152-4e6d-8db2-5573b9294021/content> [in Ukrainian].
4. Kuchynska, O. (2023). *Zakonodavcha mozaika: poniattia adaptatsii ukrainskoho prava do norm Yevropeiskoho Soiuzu* [Legislative mosaic: the concept of adaptation of Ukrainian law to the norms of the European Union]. *Yurydychni Visnyk*, (6), 234–239. <https://doi.org/10.32782/yuv.v6.2023.28> [in Ukrainian].
5. Maliuha, L. Yu. (2019). *Teoretyko-pravovi osnovy adaptatsii sotsialnoho zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu* [Theoretical and legal foundations of adaptation of social legislation of Ukraine to the legislation of the European Union]: monograph. Kherson: Vydavnychiy dim «Helvetyka». https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Malyuha--TEORETYKO-PRAVOVI-OSNOVY-ym-preview-2.pdf [in Ukrainian].
6. Mentukh, N. F., Shevchuk, O. R. (2016). *Harmonizatsiia zakonodavstva Ukrainy pro finansovi posluhy z pravom Yevropeiskoho Soiuzu v ramkakh Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta YeS* [Harmonization of Ukrainian legislation on financial services with European Union law within the framework of the Association Agreement between Ukraine and the EU]. *Aktualni Problemy Pravoznavstva*, (1), 68–72. http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2016_1_15 [in Ukrainian].
7. Moskalenko, O. V. (2025). *Harmonizatsiia ukrainskoho zakonodavstva z *acquis* communautaire: vyklyky ta perspektyvy* [Harmonization of Ukrainian legislation with the *acquis* communautaire: challenges and prospects]: monograph. Kharkiv: Biotekhnika. <https://repo.btu.kharkiv.ua/items/f37cfe54-f6c9-406b-9821-fdfd2a096613> [in Ukrainian].
8. Parfentieva, O. H. (2026). *Adaptatsiia zakonodavstva Ukrainy do standartiv YeS (*acquis* communautaire): priorityty ta skladnoshchi* [Adaptation of Ukrainian legislation to EU standards (*acquis* communautaire): priorities and challenges]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, (30). <https://doi.org/10.5281/zenodo.20613757> [in Ukrainian].
9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2004). *Pro Zahalnodezhavnu prohramu adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu* [On the State Program for the Adaptation of Ukraine's Legislation to the Legislation of the European Union]: Law of Ukraine No. 1629-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady* [Bulletin of Verkhovna Rada], (29), Art. 367. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> [in Ukrainian].
10. Pronevych, O. S. (2018). *Adaptatsiia zakonodavstva Ukrainy do aktiv *acquis* communautaire u sferi okhorony zdorovia: promizhni pidsumky*. [Adaptation of Ukrainian legislation to the *acquis* communautaire in the healthcare sector: Intermediate results]. *Zhurnal skhidnoevropeiskoho prava*, (52), 24–31. http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2018_52_5 [in Ukrainian].
11. Rastorhueva, N. O. (2024). *Kliuchovi etapy adaptatsii *acquis* communautaire do pravovoi systemy Ukrainy: istorichniy ohliad* [Key stages of adaptation of the *acquis* communautaire to the legal system of Ukraine: a historical overview]. *ScienceRise: Juridical Science*, 2(28), 12–20. <http://doi.org/10.15587/2523-4153.2024.309413> [in Ukrainian].
12. Safronova, H. V., Datsiuk, T. K., Tkachuk, A. I. (2025). *Adaptatsiia zakonodavstva Ukrainy do standartiv Yevropeiskoho Soiuzu u sferi prav liudyny* [Adaptation of Ukraine's legislation to European Union standards in the field of human rights]. *Aktualni pytannia u suchasniy nauci*, 4(34), 832–846. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4\(34\)-832-846](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4(34)-832-846) [in Ukrainian].
13. Sivash, A. A., Sherstiuk, K. D. (2023). *Adaptatsiia zakonodavstva Ukrainy u sferi intelektualnoi vlasnosti v konteksti yevropeiskoi intehtatsii* [Adaptation of Ukrainian legislation in the field of intellectual property in the context

of European integration]. Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal, (4), 732–735. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/177> [in Ukrainian].

14. European Court of Human Rights. (2009). Sprava «Yurii Mykolaiovych Ivanov proty Ukrainy» [Case of "Yuriy Mykolayovych Ivanov v. Ukraine"]: Application. 40450/04. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_479#Text [in Ukrainian].

15. Government Office for Coordination of European and Euro-Atlantic Integration. (2026). Kabinet Ministriv Ukrainy zatverdyv Natsionalnu prohramu adaptatsii zakonodavstva do acquis YeS (1 kvitnia 2026 r.) [The Cabinet of Ministers of Ukraine approved the National Program for the Adaptation of Legislation to the EU acquis (April 1, 2026)]. <https://center.gov.ua/en/2026/04/> [in Ukrainian].

16. Yaliieva, O. (2025). Adaptatsiia ukrainskoho zakonodavstva do acquis YeS: vyklyky ta oriiientyry dlia biznesu [Adaptation of Ukrainian legislation to the EU acquis: challenges and guidelines for business]. Yurydychna Hazeta. <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/adaptaciya-ukrayinskogo-zakonodavstva-do-acquis-es-viklyki-ta-orientiri-dlya-biznesu.html> [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 01.06.2026 р.

Дата прийняття статті до друку: 22.06.2026 р.

Дата публікації (оприлюднення) статті: 24.07.2026 р.

Стаття поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License International CC-BY.